

(א) ב"מ דף כ"ה, ט' (ב) ב"מ דף כ"ה, ט' (ג) ב"מ דף כ"ה, ט' (ד) ב"מ דף כ"ה, ט' (ה) ב"מ דף כ"ה, ט' (ו) ב"מ דף כ"ה, ט' (ז) ב"מ דף כ"ה, ט' (ח) ב"מ דף כ"ה, ט' (ט) ב"מ דף כ"ה, ט' (י) ב"מ דף כ"ה, ט' (יא) ב"מ דף כ"ה, ט' (יב) ב"מ דף כ"ה, ט' (יג) ב"מ דף כ"ה, ט' (יד) ב"מ דף כ"ה, ט' (טו) ב"מ דף כ"ה, ט' (טז) ב"מ דף כ"ה, ט' (יז) ב"מ דף כ"ה, ט' (יח) ב"מ דף כ"ה, ט' (יט) ב"מ דף כ"ה, ט' (כ) ב"מ דף כ"ה, ט' (כא) ב"מ דף כ"ה, ט' (כב) ב"מ דף כ"ה, ט' (כג) ב"מ דף כ"ה, ט' (כד) ב"מ דף כ"ה, ט' (כה) ב"מ דף כ"ה, ט' (כו) ב"מ דף כ"ה, ט' (כז) ב"מ דף כ"ה, ט' (כח) ב"מ דף כ"ה, ט' (כט) ב"מ דף כ"ה, ט' (ל) ב"מ דף כ"ה, ט'

תורה אור השלם
1. וכן ישאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג

הגהות הב"ח
(א) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(ב) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(ג) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(ד) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(ה) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(ו) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(ז) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(ח) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(ט) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(י) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(יא) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(יב) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(יג) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(יד) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(טו) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(טז) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(יז) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(יח) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(יט) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(כ) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(כא) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(כב) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(כג) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(כד) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(כה) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(כו) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(כז) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(כח) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(כט) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג
(ל) גבי שוכר כשומר חנם
דמי. וי"ב שאל איש מעם
רצונו וישוב או מת
בעליו אין עמו שלם
ישלם: שמות כב יג

גילוי הש"ס
רש"י ד"ה לא אם אמרת
ובו ולא ידענו. ע' ברכות
דף כ"ה ע"ב ש"י ד"ה
מאן שמעת וכו':

הגהות הגר"א
[א] תוס' ד"ה נפלה סי'
ואם סי' יג' ויהא צ"ל
חולק על זה וכתב דאין זה
פשוטה וכו' (לחומר מנחה
סי':

רבינו חננאל
וקיימא לן בהא דהלכתא
כרב יוסף דאקשו עליה
ופריקיה. ואשכחן נמי
בפרק אין בין המדור
הנאה מחבירו בענין
ומחזיר לו אבידתו, לא
שנו אלא כשנסי מחזיר
שנו אלא כשנסי מחזיר
אשכחן על בעל אבידה,
אבל אם נכסי בעל אבידה
אשכחן על המוצא אבידה
לא יחזיר, דקמחני ליה
בפרוטה דרב יוסף, בהאי
הוא דלא מחייב למיתב
ריפתא לפני. ואע"פ
דאמרין דרב יוסף לא
שכיחא לא דחיהה ואמרו
ליהא דלרב יוסף, מכלל
דמדור דאיתא, ולא קשרו
אלא משום דלא שכיחא.

לא אם אמרת כו'. מתניתא היא [ולא ידענא היכא תניא]: כלל
טענוסיו. כלומר כל טענות שעל ידי גנב בין מוזין וזין שאינו
מוזין דהא שומר חנם פטור בגניבה ואצירה הלכך כשנמנא שקרן
משלם כפל: **אומר בשומר שוכר שאינו משלם כפל** בטענת גנב
שאינו מוזין אפי' נמנא דידו דהא

מעיקרא לא הוה פטור נפשיה מקרנא:
אין לו. שיהא שואל חייב: **אלא**
בשורה ומסא. שהן אונס: שפטור
זו שורה ומסא. דכתיב ביה ומת
או נשבר או נשבה וכתיב בתריה
שבעת ה' תהיה בין שניהם (שמות
כג): **חייב בגניבה ואצירה. דכתיב**
ביה [שם] אס גנב גנב וגו': מה לשומר
שוכר לו. תאמר שואל שאין זו כפל
לעולם דהא מייחייב באונסין דכתיב
ונשבר או מת וכו' נמי טעין לטעין
מוזין נטלו הימנו הוה מייחייב נפשיה
בקרנא ומי שאינו צא לגנוב את
הקרן לא ישלם כפל: קסבר האי
פנא. דנשכר או מת: קרנא בלא
שבעה עדיפא מכפילא בשבעה.
שואל עדיף שמתחייב בשבעה ומתה
בלא שום שבעה שקר משומר שוכר
שפטור עליהן ואע"פ שיש בשומר
שוכר כפל בטוען טענת לטעין מוזין
אין זה חומר דכפל אינו בשומרין עד
שישבע לשקר שנגנבה הימנו ואח"כ
צאי עדים בפרק מרובה (לקמן דף

סג): הלכך קנסא משום שבעה הוא
דקנסיה רחמנא: **מסייע ליה.**
דללטים מוזין גנב הוא: **ואינו**
נשבע. דאי צעינא משתבע דנגנבה
מפטרינא: לאו. דכיון דשילם
נמנא דהגניבה שלו: פטור. רבנן
דבעו לסייעיה לרב יוסף מהא ר"י
היא דאמר שוכר כשומר שוכר דמי
בהשוכר את הפועלים (ב"מ דף כג.) ומחייב
בגניבה: ומדקמי. אינו נשבע
מכלל דאי צעי אשתבעיה דנגנבה
דקטעין הוה מפטר והיכי דמי
דמפטר הא מייחייב בגניבה אלא ודאי
דקטעין לטעין מוזין גנבה בחזקת
וקמני דמי נמנא אותו לטעין משלם
כפל: שוכר כשומר חנם דמי. ובגנב
שאינו מוזין הוה פטור נפשיה מעיקרא:
ואי צעים אימא. לעולם ר"י הוה
ובגנב שאינו מוזין: וכדמחליף רבא
בר אבא. בהשוכר את הפועלים [שם]:
ר' זירא אמר. לעולם כשומר שוכר
דמי ואפי' הכי לא תסייעיה דהאי
דקמני כפל בלטים שאינו מוזין
קאמר וקמני רישא אינו נשבע מכלל
דאי צעי פטור נפשיה (ב) במאי עסקין
בטוען טענת לטעין הלכך
אי צעי איפטר וכשנמנא הגנב נמנא
שאינו מוזין ובר כפל הוא: אמר

ר' האי דקמני מה שנהיית
על התבואה שיקעתן בקרקע והפסידם והיא נהנית שלא לקמה
מקרקע: ופריקין אכל אכלה אפי' מה שנהיית לא משלמת. בתמיה:
לימא ר' נעמיא דאמר. גבי הכנים פירותיו תלכר חבירו שלא
ברשות צדור שנגנא את הפרה (לעיל דף מו): דקמני הוזהר צהם
בהמה של צע"ה חייב צעל הפירות ואמר ר' כשהחלוקה צהן שן
אכל אכלה ומתריה פטור המכרים דהוה לה שלא תחלל והוא
נמי אמר צעל בהמה צריכתה אנוסה היא שהרי נפלה
וצאילתה היה לה שלא תחלל ומה אני יכול לעשות:
לא

ר' האי דקמני מה שנהיית
על התבואה שיקעתן בקרקע והפסידם והיא נהנית שלא לקמה
מקרקע: ופריקין אכל אכלה אפי' מה שנהיית לא משלמת. בתמיה:
לימא ר' נעמיא דאמר. גבי הכנים פירותיו תלכר חבירו שלא
ברשות צדור שנגנא את הפרה (לעיל דף מו): דקמני הוזהר צהם
בהמה של צע"ה חייב צעל הפירות ואמר ר' כשהחלוקה צהן שן
אכל אכלה ומתריה פטור המכרים דהוה לה שלא תחלל והוא
נמי אמר צעל בהמה צריכתה אנוסה היא שהרי נפלה
וצאילתה היה לה שלא תחלל ומה אני יכול לעשות:
לא

לא אם אמרת בשומר חנם. נראה דקאי אהא דצעי למילף
בשלהי המפקיד (ב"מ דף מא: וס) שליחות יד בשומר שוכר
משומר חנם אע"ג דשומר שוכר מתחייב קרנא בלא שבעה קסבר
האי תנא כפילא בשבעה עדיפא

להאי תנא מנלן דפרשה ראשונה
נאמרה בשומר חנם ושניה בשומר
שוכר אפי' אכל דבפרק השואל (ס) וס
דף גז: לא קיימא לן אלא משום
דקרנא בלא שבעה עדיפא ועוד
קשה דבסמוך גבי ק"ו שאין עליו
תבואה דפריק מה לשומר שוכר שכן
משלם תשלומי כפל כו' כלומר ולכן
דין הוא שיתחייב בגניבה ואצירה
אצירה כיון דחומר הוא ה"ל לומר
שלא יתחייב כדי שיתחייב כפל וי"ל
דהא פשיטא דעדיפא חומר דקרנא
בלא שבעה מחומר דכפילא בשבעה
דמי יודע שיצא לידי כך ולכן יש
לנו להעמיד פרשה שניה שחייב קרן
בגניבה בשומר שוכר שהוא חומר
ופרשה ראשונה שפטור בשומר חנם
דדבר פטור הוא שזה חומר מזה
אכל לעשות פירכא על ק"ו שפיר
פרכינא מכפל אע"פ שהוא חומר
קטנה כיון שאין בלמד אע"פ שיש
בלמד חומר אחרת חמורה ממנה
והאי תנא דבסמוך דקסבר קרנא
בלא שבעה עדיף מכפילא בשבעה
מ"ל דאפי' פירכא על לעשות ממנה
מפי זה קולמו גרמה לו שמתחייב
בכפל הזה חומרותיו ורומת לו שפטור
מכפל וכה"ג איכא ברש"י ב"מ (דף
ד. וס) גבי ר' חייא תורת הוזהר
לא פריך: **נמצא ש"ש משלם**
תשלומי כפל בטוען טענת לטעין
מוזין. אכל אי גולן הוא ניחא דטוען
טענת גולן ונמנא שהוא בידו לא
משלם כפל וא"ת אכתי נמנא ש"ש
משלם כפל בטוען טענת גנב צבעלים
ושמא אין שייך כפל בטוען טענת
גנב צענין זה ואפי' שייך אין לחוש
אי המ"ל ולטעמין ולא קאמר:
קסבר האי תנא קרנא בלא
שבעה עדיפא. וא"ת
ורב יוסף דס"ל לעיל אליבא דההוא
תנא דלטים מוזין (ט) הוא וגם סובר
אותו תנא כפילא בשבעה עדיף א"כ
מנלן גניבה ואצירה שואל דמשומר
שוכר לא יליף וכן יש להקשות לרבי
יוחנן דאסיקנא לעיל אצירה דקסבר
לטעין מוזין גנב הוא וזה המפקיד
(ב"מ דף מא): מוכח דקסבר כפילא
בשבעה עדיפא בשבעה דשליחות
יד צריכה חסרון וכן סבר התם ר"א
ובמרוצה (לקמן דף עט: וס) ס"ל דמי
מייסמר מאינשי גנב הוא אע"פ

שבעה רואין ומסתמא ס"ל הכי בלטים מוזין וי"ל דנפקא להו
מוכי ישאל וי"ו מוסיק על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון ותחתון
מעליון דמסיק בפרק השואל (ב"מ דף כה. וס) ולאותה מסקנא
לא נאמר ק"ו של ברייתא זו והא דמיייתי ליה התם היינו מקמי
דמיקו ליה מוכי ישאל וילמד תחתון מעליון:
סבריה ב"ה יהודה דאמר שוכר בנושא שוכר דמי. משום דהכי
קיי"ל כהם מתני' צ"ב בתרא דשבעות (דף מט.)
דקמני נושא שוכר והשוכר משלמים את הגניבה ואת האצירה ורבי
ירמיה נמי אית ליה הכי בהמפקיד (ב"מ דף לו. וס) גבי פעמים
ששניהם בחטאת כו' וצדימות צריש פרק אלמנה (ד' סו: וס) גבי
כהן ששכר פרה משראל דמסיק דנהי דמייחייב בגניבה ובאצירה וזה השואל (ב"מ דף כה. וס)
חוזאי וייבניהו רבא ומסיק דנגנבה: **ואי בעית אימא בדמחליף בוי. לא נ"מ מידי אלא לפי דבריו דבעי לאוקומא כר"י רואה להשיב**
לו ובהאומנים (ב"מ ד' פ): איכא כה"ג ואי צעית אימא דמחליף רבה בר אבא והתם טפי שאומר כן כדי להעמיד התם מתני'
כ"מ ושמא אגב שהציאו שם הביאו כאן: (ט) נפלה צניבה (ט) והויקיה משלמת מה שנהנייה. (א) והוא שאינה יכולה לירד דל"כ אפי' נפלה משלמת
מה שהזיקה דמחילתה בפשיעה וסופה באונס הוא וסיפא דקמני ירדה אורחא דמחילתא נקט והוא הדין נפלה כיון שיכולה לירד:

ר' האי דקמני מה שנהיית
על התבואה שיקעתן בקרקע והפסידם והיא נהנית שלא לקמה
מקרקע: ופריקין אכל אכלה אפי' מה שנהיית לא משלמת. בתמיה:
לימא ר' נעמיא דאמר. גבי הכנים פירותיו תלכר חבירו שלא
ברשות צדור שנגנא את הפרה (לעיל דף מו): דקמני הוזהר צהם
בהמה של צע"ה חייב צעל הפירות ואמר ר' כשהחלוקה צהן שן
אכל אכלה ומתריה פטור המכרים דהוה לה שלא תחלל והוא
נמי אמר צעל בהמה צריכתה אנוסה היא שהרי נפלה
וצאילתה היה לה שלא תחלל ומה אני יכול לעשות:
לא

לו אם מיי פיד מהלכות
גניבה הלה א':
לו ב מיי פיד מהל'
שכירות ה' ב סג
עשין פט טוש"ע ח"מ סי'
גט עש"י:
לח ג מיי שם טוש"ע שם
סע"ף ב:
לח ד ה מיי שם סג שם
טוש"ע ח"מ סי' שמ
סע"ף א:
ו ב מיי פ"ח מהלכות
שאלה ופסקין ה' א':
בא ז מיי פ"ג מהלכות
נוקד ממון הלה או
סג עשין פט טוש"ע ח"מ
סי' שד סע"ף א':

מוסף רש"י
שכן משלם כפל בטוען
טענת לטעין מוזין.
דלענין מייסמר כשנמנא
הו' אונס וטוען טענת
גנב הו' לענין כפל אס
נשבע וצאי עדים שהיא
אכלא, תאמר בשואל שאינו
צא ליד כפל, דמי טעין
ואמר לטעין מוזין צא
עלי ונמנא מחייב את עצמו
בקין (ב"מ דף כה.) קרנא
בלא שבעה עדיפא
מכפילא בשבעה. אין
זו תשובה, דקרנא דמחייב
ליה לשואל מבי טעין
לטעין מוזין נטלה ופליג
לא נשבע לשקר, עדיפה
להיות חמורה משומר שוכר
הנא ליד כפל אס כפר
ונשבע על כך לשקר ואס
אמת אמר פטור מן
הקין (סו.) השוכר פרה
מחבירו ונגנבה. אע"פ
שהשוכר חייב בגניבה
ואצירה, מכל מקום אס
רואה לשקר ולשבע היה
נפטר בשבעה. הלכך כי
אמר נגנבה וחייב עצמו
בקין נקנה לו הכפל (ב"מ
דף כה.) שוכר בנושא שוכר
דמי. הוואל ונהגתו הוא
אכלא, אע"פ שעתן שוכר
פטור שומר שוכר הוא,
דאי לא יהיב שוכר הו'
שואל וחייב באונסין, השתא
דדיב ליה אגרא לא הו'
שואל והו' שומר שוכר
(ב"מ דף פ.) שוכר כשומר
חנם דמי. דקא יהיב אגר
מלאכתו ואינו נוטל שוכר על
שמיטתו (סו.).